

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Τῷ Κρίστῳ ὁ Παντοκράτωρ
ἡ Αἰτία

Ἰούλιος

FF

SP

41 Παγίστευσεως εἰς Ἐργασίαν, 1863

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΛΟΓΟΣ

Ἐκφωνηθεὶς παρὰ τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου, ἀριστείουχου,
καὶ ἱππότης Κυρίου Κάρπου ἐν Μεσολογίᾳ τῇ 18
Ὀκτωβρίου τοῦ 1863 ἔτους ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου
Παντελεήμονος, καθ' ἣν ἡμέραν ἐπάτησεν
κατὰ πρῶτον τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος ἡ Α. Μ.
ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Γεώργιος ὁ Α΄,
καὶ ἐδοξολόγησαν τὸν ὑψίστον Θεὸν
ὁ Στρατὸς καὶ ἅπας ὁ λαός.

Μάθετε ὦ Ἕλληνες τῆς νέας γεν-
νεᾶς, πῶς ἐγένετο ἡ Παλιγγενεσία τῆς
Ἑλλάδος καὶ ἀναπνέομεν σήμερον τὸν
ἐλεύθερον αἴρα.

Λαμπρὰν καὶ χαρμόσυνον ἡμέραν ἀνέτειλεν ἡμῖν ἡ
δεκάτη ὀγδόη θοβρίου ἐν ἣ ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφραν-
θῶμεν ἐν αὐτῇ, διότι ἦλθεν ὁ προσδοκώμενος Βασιλεὺς
ἡμῶν. Τὰ δεινὰ τῆς Ἑλλάδος ἔπαυσαν, ἡ σκευωρία καὶ ἡ
τυραννία ἔπαυσαν, διότι ἦλθεν ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν καὶ
ἐπάτησε τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος. Ἡ ἀσεβὴς δοξομανία καὶ
ἀγυρτία, ἡ ἀρπαγὴ καὶ ἡ ἀναρχία ἔπαυσαν, διότι ἦλθεν
ὁ περιπόθητος Βασιλεὺς ἡμῶν, καὶ ἐρρίφη ἡ ἀδιάρρηκτος
ἄγκυρα τῆς Ἑλλάδος εἰς ἀγαθὸν λιμένα, καὶ ἐξησφαλίσθη
ἡ Ἑλλάς.

Ἀλλ' ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Παλιγγενεσίας τῆς
Ἑλλάδος, ἕως τὴν λαμπρὰν ταύτην ἡμέραν εἶναι δίκαιον

νὰ ἐκφωνήσωμεν τοὺς λόγους, πῶς διήλθεν ἡ Ἑλλὰς τὸ ἀχανὲς τρικυμιῶδες πέλαγος τῶν δεινῶν της καὶ προέβη εἰς τὸ ὕψος τῆς λαμπρότητός της, τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορία θέλει ἐγγαράξει εἰς τὴν πλάκα τῆς ἀθανασίας. Διὸ ἐπικαλοῦμαι τὴν προσοχήν σας Κύριοι, Α'. Διὰ νὰ ἐξυμνήσω τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, δι' οὗ ἡλευθερώθημεν ἀπὸ τὴν πολυετῇ καὶ πολυστένακτον δουλείαν, καὶ δὲν εἴμεθα τῶρα δοῦλοι τῶν τυράννων, ὡς οἱ πατέρες ἡμῶν ἦσαν. Β'. Νὰ διαλαλήσω τοὺς λόγους, δι' ὧν πέπτωκεν ὁ πρῶτον ἡγεμὼν τῆς Ἑλλάδος σὺν τῇ Βαυαρικῇ δυναστείᾳ, καὶ Γ'. Περὶ τοῦ πῶς προέβη ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ τέμας τοῦ προορισμοῦ της, καὶ ἐστεφανώθη μὲ μεγαλόφροντα καὶ περιφανῇ ἄνδρα καὶ ἰδοὺ τὸ

Πρῶτον μέρος.

Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Βυζαντινῆς Βασιλείας καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν τεσσάρων θλιβερῶν αἰώνων τῆς καταδίκης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡμῶν ἔθνους, τρεῖς εἶναι αἱ ἐποχαί, αἵτινες ἀπέδειξαν, ὅτι τὸ ἔθνος ἡμῶν εἶναι ἀπόρροια τῆς καταγωγῆς τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ἐποχῆς τῶν ἀρχαίων προπατόρων ἡμῶν Ἑλλήνων. Ἡ πρώτη ἐποχὴ εἶναι 25 Μαρτίου τοῦ 1821 ἔτους, ἡ δευτέρα ἡ 3 Σεπτεμβρίου 1843, καὶ ἡ τρίτη ἡ 10 Ὀβρίου 1862. Καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας ἐποχὰς πᾶσα ζωσα εὐσεβὴς ψυχὴ ἐπίσθη καθ' ὁλοκληρίαν, ὅτι χεῖρ Κυρίου ἤγειρε τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ τάφου, καὶ προήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸ στάδιον τῆς δόξης τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ὀρίζοντος. Διὸ ἀδιστάκτως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ἀδελφοί, καὶ ἐν πεποιθήσει, ὅτι ὁ Θεὸς κήδεται τῆς Ἑλλάδος. Καὶ περὶ τούτου ἔχομεν νὰ ἐπιφέρωμεν ἑπτὰ ἀποδείξεις εἰς τὴν σειρὰν τοῦ λόγου μας κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἀναγεννήσεως αὐτῆς, αἵτινες προωρίσθησαν παρὰ τῆς θείας Προνοίας. Καὶ ἰδοὺ αἱ περὶ τούτου μαρτυρίαι τῶν ἀποδείξεων.

Ὁ ἀρχαῖος λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ διετέλεσεν ὑπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Φαραὼ ἐν Αἰγύπτῳ τέσσαρας αἰῶνας, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λαὸς ἐκεῖνος ἦτον εὐσεβὴς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Θεόν, ἡλευθέρωσεν αὐτὸ ἀπὸ τὴν δουλείαν καὶ ἀ-

πῆγαγεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ δὲ νέος Ἰσραὴλ, ἦτοι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, ἐπίσης διετέλεσεν ὑπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Σουλτάνου τέσσαρας σχεδὸν αἰῶνας, ἐπεὶ δὴ δὲ καὶ ὁ λαὸς οὗτος ἦτο σταθερὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἡλευθέρωσεν ἐν τῇ ιδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι. Ἐπεὶ δὴ ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος λαὸς, ὃν ἔφερεν ὁ Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον ὑπεδουλώθη ἐκουσίως, ἡλευθέρωσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ θαυμάτων καὶ χειραγωγήσεως τοῦ Θεόπου Μωϋσέως. Ὁ δὲ Ἑλληνικὸς λαὸς, ἐπεὶ δὴ ὑπεδουλώθη διὰ τῆς σπάθης, προώρισεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐλευθερωθῇ πάλιν διὰ τῆς σπάθης καὶ ἰδοὺ πῶς. Τὸ 1797 προωρίσθη παρὰ τῆς θείας Προνοίας διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν τῆς δουλείας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τὸ αἰμοσταγὲς καὶ αἰμοεὶρον σκῆπτρον τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Αἱ θερμαὶ παρακλήσεις μετὰ δακρύων καὶ οἱ ἐγκάρδιοι ἀναστεναγμοὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν τριακόσια ἑξομῆκοντα ἔτη, ἔφθασαν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ ἐπουρανίου Πατρὸς καὶ δημιουργοῦ τοῦ παντός καὶ εἰσηκούσθησαν. Διὸ νῦν δέχθη ὁ Θεός· κατὰ τὸ ῥηθὲν ἔτος νὰ νεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ῥήγα Φεραίου καὶ ἐνέσπειρεν οὗτος τὴν ιδέαν τῆς ἐλευθερίας εἰς τοὺς Ἕλληνας δι' ἡδονικῶν ἀτμάτων, συνάμα δὲ διηρμήνευσεν αὐτοῖς καὶ πῶς δύνανται νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς δουλείας, καὶ ὁ μὲν Ῥήγας ἔγεινε θῦμα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ σπῆρος αὐτοῦ ἀνεφύει μετὰ 24 ἔτη ἦτοι τὸ 1821, καθ' ὃ ἐξερράχη ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις κατὰ τῆς τυραννίας.

Ὁ ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων ἤρχισε μετὰ πίστεως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πατριωτικοῦ ζήλου, καὶ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐκαθαρίσθη ὁ ὀρίζων τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ βάρους τῶν τυράννων Τούρκων. Ἰδοὺ πρώτη ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκπλαγεὶς δὲ ὁ Σουλτάνος ἐπὶ τῆς ἀπροσδοκίτου ταύτης περιστάσεως, τὸ ἐπόμενον ἔτος διέταξε ἡγεμνικὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος διὰ ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης ἀπὸ 130 χιλιάδας Τούρκους, θέσας ἐπὶ μὲν τῶν δυνάμεων τῆς ξηρᾶς στρατάρχας τὸν Δράμαλιν Πασσᾶν, ὅστις μὲν τὸ μεγαλειότερον σῶμα διευθύνθη πρὸς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τοὺς Μεχμέτ Ρεσίτ Πασσᾶν, καὶ Ὁμέρ

πασῶν Βρυόννην, οἵτινες μὲ δύο ἕτερα σώματα προσέβα-
 λον τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν Ἑλλάδα. Ἐπὶ τῶν θα-
 λασσίων δυνάμεων στόλαρχον τὸν δραστήριον Χοσρὲφ
 Τοπᾶλ Πασσᾶν, ὥστε ἅπασα ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς ἐπλείσθη
 καὶ περιεκυκλώθη πανταχόθεν ἀπὸ μαχίμους Τούρκους
 ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ καταστρέψῃ τὸ ἔθνος ἡμῶν κατὰ κρά-
 τος, μεταφέρων ὅσους ἐκ τῶν Ἑλλήνων ᾗθελε σωθῶσιν
 ἀπὸ τὴν σφαγὴν, ὡς δούλους εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ
 μετοικίζων ἐκεῖθεν Τούρκους Ἀσιανούς πρὸς κατοίκησιν
 τῆς ὥραια; Ἑλλάδος. Τοιαύτην ἐντολὴν εἶχον οἱ Βεζυ-
 ράδες οὗτοι ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, καθ' ὃν καιρὸν εἰσέ-
 βαλλον μὲ τὰς δυνάμεις των εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα
 καὶ προσέβησαν μέχρι τῆς Ἀργολίδος διὰ ξηρᾶς καὶ θα-
 λάσσης. Ταῦτα δὲν εἶναι λόγοι, Κύριοι, ἀλλὰ πράγμα-
 τα, γεγονότα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Εἰς τὴν φρικαλέαν
 ταύτην περίστασιν πᾶσα ζωσα ἄγαθὴ ψυχὴ ἐθρήνησε
 καὶ εἶπε: Τετέλεσται ἡ Ἑλλάς· ἄρτι παρα-
 γράφεται τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπὸ τὸν γεωγραφικὸν χάρ-
 τιν, ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Οἱ ὀλίγοι Ἕλληνες ὁρμήσαν-
 τες μετὰ πίστει πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ τῶν ἐπιδραμόν-
 των βαρβάρων, ἀπέκρουσαν καὶ ἀπεδίωξαν αὐτοὺς ἀπὸ
 τὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη καὶ ἀπὸ τὰς θαλάσσας μετὰ μεγίστου
 φόνου καὶ ἐμπρησμοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦδε ἐκηρύχθη ἡ 'Ελλάς
 ἐξ αὐτομάτου ἐλευτέρα καὶ ἀνεξάρτητος. Ἰδοὺ δευτέρα
 ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς 'Ελλάδος.

Ἐπὶ τῆς περιστάσεως αὐτῆς τὰ ἔθνη τῆς Δύσεως καὶ
 Ἀνατολῆς, Ἀρκτου τε καὶ Μεσημβρίας, τὰ μὲν τυραν-
 νόφρονα καὶ δυσεβῆ ἐπικράνθησαν διὰ τὴν ἀποτυχίαν
 τῶν Τούρκων, τὰ δὲ φιλελεύθερα καὶ εὐγενῆ μετὰ χα-
 ρᾶς ἐχειροκρότησαν τὸν θρίαμβον τῶν 'Ελλήνων. Τινὲς
 τῶν ἀνθρώπων ὥς τὴν σήμερον ἀποροῦσι καὶ λέγουσιν,
 πῶς ἡδυνήθησαν οἱ τόσον ὀλίγοι Ἕλληνες, νὰ καταστρέ-
 ψωσι τοὺς ἐξουσιάζοντας τὴν 'Ελλάδα ἐντοπίους Τούρ-
 κους καὶ τὰς φρουρὰς τῆς ἐξουσίας αὐτῶν; ὦ πῶς ἡδυ-
 νήθησαν νὰ ἀφαιρέσωσιν ἐκ τῶν Τούρκων ἅπειρα ἰσχυρὰ
 φρούρια ἄνευ τῶν πολεμικῶν μέσων, εἰμὴ μὲ ἐν του-
 φέκι μόνον; πῶς ἡδυνήθησαν, λέγω, καὶ ἀπέκρουσαν
 εὐτυχῶς τὰ ἐπιδραμόντα ἅπειρα πλήθη τῶν Τούρκων

τῆς Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας, Θράκης καὶ Μακεδονίας, καὶ Ἰλλυρίας καὶ τῆς Ἀσίας; Ὁ Σουλτάνος μεθ' ὅλα τὰ πληθὴ ταῦτα τῶν Τούρκων, ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ καταβάλλῃ τοὺς ὀλίγους Ἕλληνας καταπολεμῶν αὐτοὺς τέσσαρα ἔτη, τὸ 1821, 1822, 1823 καὶ 1824, ἔφερε καὶ τοὺς μαχίμους τακτικούς στρατοὺς τῆς Αἰγύπτου, οἵτινες ἐπάτησαν τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος μὲ τὸ σιδήρον καὶ τὸ πῦρ τὴν 13 Φεβρουαρίου τοῦ 1825 ἔτους. Καὶ διὰ τὸ βέβαιον τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔφερε καὶ τρεῖς μαχίμοις στόλους κολοσαίους; Καὶ νὰ μάχωνται οἱ ὀλίγοι Ἕλληνες ὁκτὼ ἔτη ἀδιακόπως μὲ ἀκάματον ζῆλον πατριωτισμοῦ καὶ μετὰ ἀμετατρέπτου σταθερότητος ἔχοντες σύνθημα τὸ, ἡ ζωὴ ἢ θάνατος, μεθ' ὅλα τὰ θηριώδη στοιχεῖα ταῦτα τοῦ Ἰσλαμισμού; Ἐπὶ τέλους δὲ νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τοιαύτην σκληρὰν καὶ θηριώδη δουλείαν; Ναὶ τῷ ὄντι εἶναι ἄξιον θαυμασμοῦ, διότι δὲν βλέπομεν εἰς τὴν Ἱστορίαν τοιαῦτα ἀξιοσημείωτα τεράστια ἔργα τῶν ἀνθρώπων. Ἰδοὺ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ κατὰ πόσον ὑπερτερεῖ πᾶσαν ἄλλην ἀνθρώπινον δύναμιν, ἥτις συνώδευεν τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του ἀπὸ τὴν ἀνομον δουλείαν τοῦ Μωαμεθανισμοῦ.

Εἰς περίστασιν δὲ, καθ' ἣν προέβαιναν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ μεγαλεῖόν της, ὁ φθονερὸς δαίμων, ὅστις ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ ὄφεως ἐξηπάτησεν τὸν πρωτόπλαστον Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν, αὐτὸς λέγω, ὅστις αἰείποτε φθονεῖ τὰ παρὰ Θεοῦ προερχόμενα καλὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, οὗτος ἐξηπάτησεν καὶ ὥθησεν κακοβούλους ἀνθρώπους ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος τὸ 1824 ἔτος καὶ ἐπέφεραν οὗτοι ἐμφύλιον σπαραγμὸν εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς πατρίδος. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀφοῦ προώρισεν νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ Ἑλλὰς ἐμαυταίως τοὺς δολίους σκοποὺς αὐτῶν καὶ ἐπανῆλθεν ὁ ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν τάξιν του. Ἰδοὺ τρίτη ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ 1825, 1826 καὶ 1827 καθ' ὃν καιρὸν ἐπλημύρησεν ἡ Ἑλλὰς πάλιν ἀπὸ ἐπιδραμόντα ἄπειρα πληθὴ τῶν Τούρκων, τὰ ὅποια ἐπαπείλουν τὴν τελείαν καταστροφὴν αὐτῆς, κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν τὸ ἡρωϊκὸν τοῦτο Μεσο-

λόγγιον διέκοψε τὴν πρόοδον, καὶ ἀνεχαίτισε τὴν ὁρμὴν
 80 χιλιάδων μαχίμων Τούρκων, ἐπὶ ἐν ἔτος ὀλόκλη-
 ρον, οἵτινες ἔσπευδον νὰ ἐπιφέρωσι τὸν ὀλεθρον τῆς πα-
 τρίδος. Ἐπὶ ἐν ἔτος ὀλόκληρον, λέγω, ἐστέκοντο τὰ
 πλήθη ταῦτα τῶν Τούρκων ἐδῶ εἰς τὰ προπύλαια τοῦ
 Μεσολογγίου καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ προβῶσι περαιτέρω
 οὔτε ἐν ἔθμα φλογίζόμενα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ. ὦ!
 ἰδοὺ ἐλέπω λευκότριχας γέροντας ἄνδρας Μεσολογγίτας
 τῆς ἐποχῆς ἐκείνης σωζωμένους, καὶ ἠξέυρετε, Κύριοι,
 οἱ Μεσολογγῖται οὔτοι τί ἔπραξαν τότε; Ὅταν εἶδον
 τὰ πλήθη ταῦτα τῶν Τούρκων πλησιάζοντα εἰς τὴν
 πόλιν αὐτῶν διὰ νὰ πορθήσουν αὐτὴν καὶ ἤρχισαν νὰ
 καταστρέφωσι τὰ κτήματά των καὶ τὴν περιφέρειαν ἐξω.
 Οἱ Μεσολογγῖται δὲν ἐγένοντο βίψασπιδες ὥς οἱ Αἰτω-
 λικῶται. Οἱ Μεσολογγῖται δὲν ὠδήγησαν τοὺς Τούρκους
 διὰ νὰ ἐπιφέρωσι τὸν ὀλεθρον τῆς πατρίδος ὥς ὁ αἰχ-
 μάλωτος τοῦ Καραϊσκάκη Τάτσης Μαγγίνας, ὥς ὁ Ἐ-
 φιάλης. Ἀλλ' οἱ Μεσολογγῖται φλεγόμενοι ἀπὸ ζῆλον
 πατριωτισμοῦ, ἅμα εἶδον τοὺς Τούρκους ἔδραμον μετὰ
 σπουδῆς καὶ ἐχάλασαν τοὺς οἴκους των καὶ μετέφερον
 ἐπ' ὧμου τὰς πέτρας καὶ τὴν ξυλίαν καὶ ἰσχυροποίησαν
 τὴν περιοχὴν τῆς πόλεως ταύτης, διὰ νὰ μὴν εἰσέλθω-
 σιν οἱ Τούρκοι ἐν αὐτῇ, (διότι τότε τεῖχος δὲν ὑπῆρχε),
 καὶ ἐντεῦθενόμου μὲ τὴν φρουρὰν κατέστρεφον διὰ τοῦ
 πυρὸς τὰ στήθη τῶν Τούρκων τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως,
 καὶ κατέκαιον φλογίζοντες τὰς πυκνάς φαλάγκας τῆς
 Αἰγύπτου. Καὶ δὲν εὐχαριστοῦντο εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἐξήρ-
 χοντο ξιφῆρης, ἔκαμνον ἐξόδους καὶ κατεκερμάτιζον τὸ
 μέγα στρατόπεδον τοῦ Σουλτάνου. Καὶ διὰ νὰ πεισθῇ-
 τε, Κύριοι, εἰς τοὺς λόγους μου, ἰδοὺ καὶ ἡ μαρτυρία,
 εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως ἐντὸς τοῦ περιβόλου, τὰ μεγα-
 λοπρεπῆ ἐκεῖνα Ἡρώα, ὁ σωρὸς τῶν κοκάλων αὐτῶν
 πρὸς τὰ ὅποια ἐξερχόμενοι εἰς περίπατον, βλέπετε αὐτὰ
 ἰδίους ὄμμασι. Ἀλλὰ τάχα ἡ σημερινὴ νεολαία εὐγνω-
 μονεῖ, σέβεται τοὺς ἐλευθερωτὰς αὐτῶν τε καὶ τῆς πα-
 τρίδος; Τὸ Ἡρωϊκὸν Μεσολογγίον ἀρκούντως ἱκανοποί-
 ησε τὸ χυθὲν αἷμα τοῦ αἰοδίου Γρηγορίου Πατριάρχου
 καὶ τῆς πολυπληθοῦς κοινωνίας τῆς Χρίου καὶ τῶν ἀν-

δρείων Ψαριανῶν. Τὸ ἱερὸν τοῦτο Μεσολόγγιον, ὁ ἀστὴρ τῆς Ἑλλάδος ἔδωκε μεγάλην ἐκρύτητα καὶ ἰσχυροὺς λόγους εἰς τοὺς ἐρχομένους τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου καὶ ἐσκέφθησαν ὀρίμως περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος, διότι τὸ σεβαστὸν τοῦτο Μεσολόγγιον ἐδίδαξε τὸν ἄνθρωπον πῶς δύναται οὗτος νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐλευθερίας του.

Κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ὁ ἀθάνατος Γεώργιος Καραϊσκάκης, γενικὸς ἀρχηγὸς τῶν ἀρμάτων πάσης τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἐζωπύρησε τὰ κεκμηκότα Ἑλληνικά ὅπλα μὲ τοὺς θριάμβους του, ἔλαβε τὸ ἔθνος ἡμῶν τὰς ἐλπίδας τῆς ἐλευθερίας του. Ὁ ἥρως οὗτος τῇ 22 Ἀπριλίου τοῦ 1827 ἀφῆκε μέγα πένθος καὶ κατῆρσαν εἰς ὅλον τὸ Πανελλήνιον πεσὼν ἡρωϊκῶς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ἐν Πειραιεῖ.

Τότε δὴ! ττε ἔλαβε τὸ ἔθνος ἡμῶν συνετὰ μέτρα ἐν τῇ Τριζοῖνι διὰ νὰ προεβῇ εἰς τὸ τέρμα τοῦ σκοποῦ τῆς ἐλευθερίας του, καὶ προσέβη ἐπιτυχῶς, διότι προσέκαλεσε τὸν κόμητα Ἰωάννην Καποδίστριαν διὰ Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ 7 ἔτη, ὅστις ἅμα ἐλθὼν ἐν Ἑλλάδι τῇ 7 Ἰανουαρίου 1828, κατέπαυσε πᾶσαν διένεξιν καὶ πάντα διαπληκτισμὸν ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς, καὶ ἐπέφερε τὴν τάξιν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐημερίαν τῶν Ἑλλήνων.

Ἀλλ' ὦ Θεὲ Παντοκράτωρ! ὁ φθονερὸς οὗτος Σατάν, τὸ πονηρὸν τοῦτο καὶ μισόκαλον πνεῦμα, ἐλέπον ὅτι ἡ Ἑλλὰς προβαίνει καὶ προσεγγίζει εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐλευθερίας της, ἐφρύαξεν δι' ὃ ἐξηπάτησε καὶ ὤθησε πάλιν τοὺς αὐτοὺς κακοβούλους ἀνθρώπους. Τὸ 1831 καὶ 1832 ἔτους καὶ ἐπέφερον οὗτοι δραστηριώτερον καὶ φρικαλεώτερον ἐμφύλιον σπαραγμὸν εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς πατρίδος, καὶ διὰ νὰ φέρωσι τὸ ἔθνος εἰς ἀμνηχανίαν καὶ τελείαν ἀπελπισίαν, διὰ νὰ ἀποτύχη καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἐλευθερίαν του, ἔδραμον μετὰ σπουδῆς οἱ κακοῦργοι οὗτοι καὶ ἐνέπρησαν τὸν ἐθνικὸν στόλον ἐν Πόρῳ καὶ ἐλαφύρευσαν τὸ ἥμισυ τῆς δυνάμεως τοῦ ἔθνους. Ὡ! φρίξον Ἑλλὰς, στέναξον ὦ Ἕλλην καὶ μετ' ὀλίγον ἀφῆρσαν οἱ κακοῦργοι οὗτοι ἐκ τοῦ μέσου τῶν Ἑλλήνων καὶ

τὸ ὄργανον τῆς εὐημερίας αὐτῶν τὸν πατέρα τοῦ ἔθνους, τὸν ἀείμνηστον Κυβερνήτην, ἄνευ τοῦ ὁποίου σήμερον ἡ Ἑλλάς δὲν ἤθελεν ἔχει τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ἀλλ' ἤθελεν εἶναι μικρὰ ἡγεμονία ὑπὸ τὴν ἐπιβρόχην τοῦ Σουλτάνου καὶ νὰ πληρῶνῃ ἐτήσιον φόρον εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ συνταχθὲν πρωτόκολλον ἐν Λονδίνῳ τῇ 10 Μαΐου τὸ 1829 παρὰ τῶν τριῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης ἐξηφάνησε τὸ θλιβερόν πρωτόκολλον τοῦτο, καὶ συνετάχθη τὸ ἐπόμενον ἔτος ἕτερον εὐεργετικὸν πρωτόκολλον ἐν Λονδίνῳ παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἐπεδόθη ἡ ἔκτασις καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος.

« Μέγας εἰ Κύριε καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα Σου, εἰς περὶ ῥίστασιν καθ' ἣν ἐκλονίσθη ἡ Ἑλλάς νὰ ἀπωλεσθῇ; »
 « Σὺ Κύριε ἔτεινας τὴν χειρὰ Σου καὶ ἀνέσuras αὐτὴν »
 « ἐκ τοῦ χεῖλους τοῦ κρημνοῦ τῆς ἀπωλείας, καὶ οὐ »
 « μόνον διέσωσας αὐτήν, ἀλλ' ἀνέδειξας εἰς τὸν πεπο- »
 « λιτισμένον κόσμον ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Βασί- »
 « λειον. Τίς διηγῆσεται Κύριε τὸ Μεγαλεῖόν Σου καὶ »
 « τὴν Παντοδυναμίαν Σου; » Ἰδοὺ καὶ τετάρτη ἀπό-
 δεξις, ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ τάχα ὁ φθονερὸς δαίμων οὗτος ἠρκέσθη ἕως ἐδῶ νὰ καταφέρεται κατὰ τῆς Ἑλλάδος; Ὁχι: καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆς ἀπεπειράθη καὶ πάλιν πολλάκις νὰ ἐκβρίξῃ τὸν βωμὸν αὐτῆς διὰ τῶν αὐτῶν κακοβούλων ἀνθρώπων ἕως τὸ 1835 καὶ 1836 καὶ τὸ 1848 ἔτος. Ἀλλ' ἐπεὶ οἱ κακόβουλοι ἄνθρωποι οὗτοι δὲν εἶχον σύμμαχον καὶ τὸν Θεὸν ἀπέτυχον καὶ πάλιν. « Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν εὐδὲν » λέγει ὁ Θεός. Ἰδοὺ καὶ πέμπτη ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Μάθετε ὦ Ἕλληνες τῆς Νέας Γεννεᾶς, ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Παλλιογενεσίας αὐτῆς μέχρις οὗ προῆλθε εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐλευθερίας ἐδοκίμασε καὶ ὑπέφερε τὰ πάνδεινα, διότι οὐ μόνον ἐμάχετο τότε ὀκτῶ ἔτη ἀδιακόπως, μετὰ μυριοπλασίας ὑπερτέρας ἐχθρικών δυνάμεων, τὰς ὁποίας ὑπεστήριζον οἱ δεδουλωμένοι ἀδελφοὶ ἡμῶν Χριστιανοὶ μετὰ τροφὰς καὶ δουλικὰς ὑπη-

ρεσίας, ἀλλὰ κατεπολεμεῖτο ἀπὸ τρία ἰσχυρὰ στοιχεῖα. Α'. ἀπὸ τὸ ἀπειρον πλῆθος τῶν Τούρκων τῆς Ἀνατολῆς, Δύσεως καὶ Μεσημβρίας. Β'. ἀπὸ τὴν ἑλλειψιν τοῦ ἄρτου καὶ Γ', ἀπὸ τὴν κακοβουλίαν ὡς προσέθεσα. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους νικήσασα ἡ Ἑλλάς καὶ τὰ τρία ταῦτα στοιχεῖα προέβη εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐλευθερίας της, διότι ἀνθρώπινος δὲν ἡδυνήθη νὰ διαστρέψῃ τὸν θεῖον προορισμὸν αὐτῆς.

Κύριοι, μὴ ὑπολάβητε, ὅτι ἀνθρώπινος δύναμις ἀποκατέστησε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ εἶναι. Ὅχι, ὅχι, ἀπατάσθε· χεῖρ Κυρίου διέσωσεν αὐτὴν καὶ ἀποκατέστησεν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Βασίλειον καὶ ἀναπνέωμεν σήμερον ἐλεύθερον ἀέρα. Ὅλος ὁ κοινωνικὸς κόσμος καὶ τῶν δύο ἡμισφερίων τῆς γῆς εἶναι μάρτυς, ὅτι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἡμῶν τινὲς τῶν Δυνάμεων τῆς Δύσεως ὑπέσκαψαν τὸν βωμὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἔπειτα μετέβαλον αὐταὶ ἰδέας, ἥλλαξαν πολιτικὴν, καὶ ὑπεστήριξαν τὸν βωμὸν αὐτῆς. Τίς μετέβαλε τὰς ἰδέας τῶν Δυνάμεων αὐτῶν νὰ πράξωσιν οὕτως; Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες; Ὅχι βεβαίως. ἀλλὰ ἰσανθρώπινος δύναμις; Οὐδαμῶς· ἀλλὰ τίς; Αὐτὸς ὁ Παντοδύναμος Θεός, ὅστις μὲ ἐν νεῦμα κινεῖ τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ἔνευσεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἰσχυρῶν Μεγάλων Δυνάμεων, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγερθήτω ἡ Ἑλλάς καὶ διασκορπισθῇ· τῶσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς καὶ οὕτως ἠγέρθη.

Ὁ Θεός ἡδύνατο νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν δουλικὴν τυραννίαν καὶ κατ' ἄλλον τροπὸν, ἀλλ' ἔπραξε οὕτως διὰ δύο λόγους. Α'. Διὰ νὰ ᾔναι αὐτόπται, μάρτυρες καὶ προστάται εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος αἱ τρεῖς ἰσχυρότεραι Μεγάλαι Δυνάμεις τοῦ κόσμου, ἡ Ῥωσσία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία. Β'. Ἡ Ἑλλάς ὡς μικρὸν καὶ ἀρτισύστατον Βασίλειον νὰ φρουρῇται ἀπὸ τὰς τρεῖς αὐτὰς Μεγάλας Δυνάμεις, διὰ νὰ μὴ ᾔθελε προσβληθῇ ἀπὸ ἄλλην τινὰ δυσμενῆ δύναμιν, καὶ μᾶλλον ἀπὸ τοὺς Τούρκους, οἵτινες ἔχουσιν ἄσπονδον μῖσος καὶ πνέωσιν φρικτάαν ἐκδίκησιν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, διότι ἀπεσπᾶσθη αὕτη ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν.

Κύριοι, ποσῶς νὰ μὴν ἀμφισβᾷλητε, ὅτι ἡ Ἑλλάς

ἐὰν δὲν ἤθελε φρουρεῖται ἀπὸ τὰς τρεῖς αὐτὰς Μεγάλαις Δυνάμεις, ἡ Τουρκία ἀπειράκις ἤθελε προσβάλλωσιν αὐτήν, ἕως νὰ τὴν καταστρέψωσιν εἰς τὸ παντελές. Ἡμεθεα αὐτόπαι μάρτυρες, καὶ εἶδαμεν αὐτοψι, ὅτι ἡ Ἑλλάς μαχομένη 8 ἔτη ἀδιακόπως ἐξηντλήθησαν παντάπασι αἱ δυνάμεις τῆς καὶ δὲν ἦτο πλέον εἰς κατάστασιν νὰ ἀνθῆξῃ, καὶ οἱ Τούρκοι δὲν ἤθελον ἀφήσωσιν οὔτε ἔχνος Ἑλληνικόν, καὶ τοιουτοτρόπως ἤθελεν ἀποβῆ τὸ ἔθνος ἡμῶν εἰς ἀποσύνθεσιν· διότι ἐν μέρος τῶν Ἑλλήνων ἤθελε κατασφαγῇ ἀνηλεῶς· ἕτερον μέρος ἤθελε προσφύγει εἰς ξένην γῆν μακράν νὰ ζητήσῃ ἄσυλον· καὶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος ἤθελε κύψῃ τὸν αὐχένα εἰς αἰώνιον δουλείαν ὑπὸ τῶν τυράννων καὶ ἀνόμων Τούρκων, καθὼς τοῦτο συνέβη καὶ εἰς ἄλλην περίστασιν τὸ 1453 ἔτος, καθ' ὃν καιρὸν ἔπεσεν ἡ Βυζαντινὴ Βασιλεία. Τοιοῦτον ἀποτέλεσμα ἤθελεν ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις τὸ 1821, ἐὰν ὁ Θεὸς δὲν ἤθελε νεύσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τριῶν ἰσχυρῶν Μεγάλων Δυνάμεων τούτων, νὰ φρουρήσωσι τὴν Ἑλλάδα. Ἰδοὺ καὶ ἔκτη ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ, πῶς νὰ ἐξηγήσωμεν τὰς περιπετείας αἱ ὑπέστη ἡ Ἑλλὰς καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς, διότι δὲν ἔλαβε μίαν ζωηράν κυβερνητικὴν πορείαν, ἐπαξίως τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς; Τὸ ζήτημα τοῦτο παρακατιὸν λυθήσεται, ἤδη δὲ ἐπαρκοῦμαι νὰ εἰπῶ, ὅτι πᾶσα πρᾶξις τῶν ἀνθρώπων δικαιολογημένη ὑπὸ τοὺς ὁρους τῆς δικαιοσύνης εἶναι ἀρεστὴ εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ ἔθνος ἡμῶν ἐπέφερε τὴν μεταβολὴν τῆς 10 ὁβρίου ἀναίμακτον καὶ πανηγυρικὴν μετὰ μουσικῶν ὀργάνων ἐν συμπνείᾳ καὶ ἐν ὁμονοίᾳ ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον τοῦ κράτους ἕως τὸ ἄλλο, ὡς εἰς ἄνθρωπος. Ἀλλὰ κατὰ τὴν σημερινὴν πολιτικὴν ὀφείλει νὰ δικαιολογήτῃ αὐτὴν εἰς τὸν ἔσω καὶ ἔξω κόσμον, περὶ ἧς τινὲς μὲν ῥήτορες καὶ αὐτὸς ὁ ἀνεξάρτητος τύπος ἐλάλησε πρὸς δικαιολόγησιν τῆς καὶ αὕτη εἶναι ἡ Κυβέρνησίς μας διὰ τῶν διακηρύξεών τῆς, ἐδικαιολόγησεν αὐτήν. Ἀλλ' οὐδεὶς, οὐδεὶς ἐξέφρασε τοὺς λόγους κυρίως, καὶ τὸ αἷτιον τῆς μεταβολῆς

αὐτῆς· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἴτε εὐσεβὴς ἢ ἀσεβὴς ἐπείσθη καθολοκληρίαν ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη κατ' ἔμπνευσιν τῆς θείας Προνοίας ἐγένετο. Τίνες δὲ εἰσὶν οἱ λόγοι τῆς μεταβολῆς ταύτης; Ἰδοῦ. Κατὰ τὰς προῤῥήσεις πολλῶν σοφῶν καὶ ἐναρτέων ἀνθρώπων μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Βυζαντινῆς Βασιλείας τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἡμῶν ἔμελλε νὰ ὑποβληθῇ ὑπὸ αὐστηρὴν δουλείαν τέσσαρας αἰῶνας πλήρεις. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὅμως ἡ τυραννία καὶ ἀνομία τῶν τυράννων Τούρκων ὑπερ-επλεόνασεν ἡναγκάσθη τὸ ἔθνος ἡμῶν πρόωρα νὰ ἐγερθῇ κατὰ τῆς τυραννίας τὸ 1821 ἔτος, καὶ ἕως τότε δὲν ἦσαν συμπληρωμένοι οἱ τέσσαρες αἰῶνες τῆς δουλείας, διότι ἔλλειπον τριάκοντα ἔτη διὰ νὰ πληρωθῇ, ὅθεν ὁ προορισμὸς τῆς δουλείας, διετέλεσε τὸ ἔθνος ἡμῶν ὑπὸ τὴν τυραννικὴν δυναστείαν τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου τὸ ὑπόλοιπον τῶν τριάκοντα ἐτῶν καὶ οὕτω συνεπληρώθησαν αἱ τέσσαρες αἰῶνες τῆς δουλείας, καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο λαβόντ' ἔθνος ἡμῶν ἀναψυχὴν ἀπὸ τὴν προλαβοῦσαν αὐστηρὰν τυραννίαν ἐφωτίσθη προὑπαρασκευάσθη διὰ τὰ περαιτέρω καὶ ἀπὸ τοῦδε θέλει διαλάμψει ἡ Ἑλλάς. Αὕτη εἶναι ἡ λύσις τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος καὶ τέλος τοῦ πρώτου μέρους τοῦ λόγου μας. Ἰδοῦ δὲ καὶ τό

Δεύτερον μέρος.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ περὶ τῆς λεπτομερείας τῆς 10 Ὁκτωβρίου μεταβολῆς (κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην) ἐπικαλοῦμαι καὶ αὐθις τὴν προσοχήν σας, Κύριοι, νὰ διακηρύξω τοὺς λόγους αὐτῆς ὡς ἐφεξῆς.

Τὸ 1830, καθ' ἃ αἱ τρεῖς εὐεργέτιδες Μεγάλαι ἰσχυραὶ Δυνάμεις, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ρωσσία ἀποπεράτωσαν τὰς διασκέψεις των ἐν Λονδίῳ περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος, ἀπεφάσισαν καὶ ἀπεκατέστησαν τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ μηδενὸς ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Βασιλείον, καθ' ὃ παγόρευσιν τῆς Θείας Προνοίας. Ταυτοχρόνως ἐνέκρινον καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ βασιλέως αὐτῆς Ὁθωνος πρῆγγιτος τῆς Βαυαρίας, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πρῆγγιψ οὗτος ἦτο ἀνήλιξ τότε ἀνέθεσαν τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ καὶ ἐγγυήθησαν ἐπὶ τοῦ

Ἑλληνικοῦ Θρόνου ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Λουδοβίκου Βασιλέως τῆς Βαυαρίας. Ἄλλ' ὁ Βασιλεὺς οὗτος ἐκ πρώτης ἀφετηρίας φεῦ! ἐμπορεύθη τὴν Ἑλλάδα καθὼς οἱ Τούρκοι ἐμπορεύοντο αὐτὴν καὶ ἐδίδον δάνειον εἰς τὸν βασιλᾶ τὰ δέκα δέκα καὶ μία κάππα. Ταυτοχρόνως αἱ τρεῖς Μεγάλαι ἰσχυραὶ Δυνάμεις ἐδῆλωσαν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος διὰ διακηρύξεώς των τὴν 18 Αὐγούστου τὸ 1832 ἔτος τὴν ἔλευσιν τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ἐν Ἑλλάδι καὶ τὸ πολίτευμα μεθ' ὃ ἐμελλε νὰ μᾶς κυβερνήσῃ. Καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέρος τοῦτο τῆς διακηρύξεως, ἰδοὺ τί μᾶς λέγουσιν αἱ τρεῖς Μεγάλαι Δυνάμεις.

« Ἕλληνες! συνδράμετε τὸν Βασιλέα σας μετ' ἀφο-
 » σιώσεως εἰς τὸ νὰ δόσῃ κατὰ χρέος εἰς τὸ κράτος ἐν
 » σύνταγμα ὀριστικὸν καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς αὐτὸ τὸ
 » διπλοῦν εὐεργέτημα κ. τ. λ. »

Τὴν 25 Ἰανουαρίου τὸ 1833 ἔτος ἐπάτησεν ὁ βασιλεὺς Ὁθων τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ Ἕλληνες ὑπεδέχθησαν αὐτὸν με ἀνοικτάς ἀγκάλας, καὶ μετὰ μεγίστης ἀφοσιώσεως, συνέδραμον δὲ αὐτὸν ὅσον ἦτο τὸ δυνατόν περιμένοντες νὰ εἰδῶσι καὶ τὸ σύνταγμα κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῶν τριῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Παρῆλθον 5 ἔτη, παρῆλθον 10 ἔτη τῆς βασιλείας του, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες σύνταγμα δὲν ἐβλέπωσιν, ἀλλὰ τί ἐβλεπον; νὰ περιστοιχεῖται ὁ Βασιλεὺς οὗτος ἀπὸ συμβούλους τῆς Βαυαρίας: Γράφ, Σπῆς, Βεντλάν καὶ λοιποὺς ἐπιτετραμμένους παρὰ τῷ βασιλεῖ Λουδοβίκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ Πάππα Ρώμης, νὰ διευθύνωσι τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα κατὰ τὸ πνεῦμα αὐτῶν νὰ διατηρῇ δύο ἐτεροδόξους ναοὺς εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἀνάκτορα, εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ κατεξουσιάζονται τὰ ἀνάκτορα ταῦτα ἀπὸ δύο φλαρέους! καὶ ἅπαντες οὗτοι νὰ διαδίδουσι τὴν διαφθοράν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ ὑποσκάπτωσι τὴν Ὀρθόδοξον ἡμῶν Πίστιν ἣτις διετήρησε τὸν ἐθνισμὸν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν διάρκειαν τῶν τεσσάρων αἰώνων τῆς δουλείας. Καὶ τὸ γελοιодέστερον ὁ Βασιλεὺς οὗτος, διὰ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ εἶναι ὀρθότερος ἢ ὁ Παπ-

πισμὸς εἶναι ὀρθότερος καὶ καθαρότερος ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξίαν, καὶ τὰς τελετὰς ὅτε ἐπανείρχετο ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν ἐκκλησίαν εἰς τὰ ἀνάκτορα προσελάμβανεν αὐτὸς ὁ φλόρος του καὶ τὸν ἐρράντιζε μὲ ὕδωρ διὰ νὰ τὸν ἐκκαθαρίσῃ, ὅτι δῆθεν ἐμολύνθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ οὕτως εἰσῆρχετο εἰς τὸν κοιτῶνά του. Ἰδοὺ περιφρόνησις, ἰδοὺ μεγίστη ὕβρις κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους !

Περὶ σιτιζέτο ὑπὸ ὑπασπιστῶν χυδαίων καὶ ἀρπάγων, ὁ ἴδιος δὲ ἀπεμακρύνθη παντάπασιν ἀπὸ τοὺς ὄρους τῆς δικαιοσύνης. Νὰ δαπανᾷ τὸν Ἑλληνικὸν πλοῦτον καὶ τὰ ἀξιώματα τοῦ κράτους καὶ νὰ πάρῃ περὶ αὐτὸν ἀπείρους ἀφωσιωμένους. Καὶ πρὸς τί τοῦτο ; διὰ νὰ σχηματίσῃ ἰδίαν αὐτοῦ μερίδα. Εἶναι δίκαιον, εἶναι ὅσιον πρὸς Θεοῦ· εἰς πατὴρ νὰ ζητῇ νὰ κάμῃ κόμμα ἐντὸς τοῦ οἴκου του, ἐντὸς τῆς οἰκογενείας του, καὶ νὰ φέρῃ τὸ ἔθνος εἰς διαίρεσιν ; Νὰ ἀφαιρῇ καὶ νὰ παύῃ τὰ ἀξιώματα τῶν τιμιῶν ὑπαλλήλων πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν ; καὶ νὰ ἀπονίμῃ αὐτὰ εἰς τοὺς κόλακας καὶ ἀφωσιωμένους του ; Ἡ περίστασις αὕτη εἶναι ὁμοία σχεδὸν μὲ ἐκείνην τοῦ Ἰουλιανοῦ Παραβάτου Βασιλέως τοῦ Βυζαντίου, ὅστις ἀφοῦ κατήργησε τὸν Χριστιανισμόν καὶ εἰσῆξε τὴν εἰδωλολατρίαν, ἔπαυε τοὺς Χριστιανούς τιμίους ἄνδρας ἀπὸ τὴν ὑπαλληλίαν, καὶ προσελάμβανε τοὺς κόλακας καὶ ἀφωσιωμένους εἰδωλολάτρας.

Ὁ Βασιλεὺς Ὁθων προσεπάθει παντίοις τρόποις νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν κυβερνήσιν του ἀπόλυτον μοναρχίαν καὶ νὰ κυβερνᾷ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ βιασμοῦ καὶ τῆς αὐθαιρεσίας, τὸν δὲ λαὸν ἐπιβαρύνῃ μὲ παρανόμους φόρους, τὸν ὅποιον ἀπεκατέστησε πτωχὸν καὶ καὶ δυστυχῇ. Τὰ δὲ νομίσματα τῆς Ἑλλάδος χρυσᾷ τε καὶ ἀργυρᾷ νὰ μεταφέρονται ὁσημέραι εἰς τὴν Βαυαρίαν, καὶ τὸ χερίστον βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς ἀφωσιωμένους του συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ καταβάλλῃ καὶ ταπεινῶσι τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων, οὐδαμῶς δὲ ἐσκέπτετο περὶ τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ, τῆς προόδου καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἡ ἀρετὴ τῶν Ἑλλήνων λάμπουσα ὡς ὁ ἀδάμας δὲν καλύπτεται. Ἄμα ἐγγόησαν οἱ Ἕλληνες, ὅτι ὁ Βασι-

λεὺς οὗτος σύρει τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν ὄλεθρον, εἶπον Ἄ ! δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ προορισμὸς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν πορείαν εἰς ἣν σὺ βαδίζεις. Καὶ τὸ ἐνδέκατον ἔτος τῆς βασιλείας του ἐξεγερθέντες ἐν μιᾷ νυκτὶ, ὤρμησαν καὶ ἀφῆρπασαν τὸ Σύνταγμα ἀπὸ τοῦς κόλπους τοῦ Βασιλέως τούτου καὶ καθιέρωσαν αὐτὸ τὴν τρίτην Σεπτεμβρίου, συνάμα δὲ ἐξωστράκισαν καὶ τοὺς κηφῆνας τῆς Βαυαρίας, καὶ οὕτως ἡ μὲν Ἑλλὰς ἀπηλλάχθη ἀπὸ τὸν δεσποτισμὸν τῶν Βαυαρῶν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπεσφράγησαν τοὺς προηγουμένους ἀγῶνας καὶ αἱματηρᾶς θυσίας μετὰ τὴν αὐτονομίαν των.

Μετὰ τὴν ἐθνικὴν ταύτην πράξιν ὁ Βασιλεὺς Ὁθων ἐκῶν καὶ ἀκων ὠρίσθη νὰ διαφυλάξῃ τὸ Σύνταγμα καὶ κυβερνήσῃ ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοῦ. Ἄλλ' ἀπροσδοκῆτως ἀπεδείχθη ὁ Βασιλεὺς οὗτος, φεῦ, ἐπίορκος καὶ ἀσεβής, διότι κατεπάτησε τὸ ἱερὸν Σύνταγμα ἡμῶν καὶ περιφρονήσας αὐτὸ, ἤρχισε πάλιν νὰ κυβερνᾷ μετὰ πλάγια μέσα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ βιασμοῦ καὶ τῆς αὐθαιρεσίας. Τὸ δὲ χεῖριστον πάντων ἔλαβε μίαν κυβερνητικὴν πορείαν τοῦ συστήματος μιᾶς καταχρονίου πολιτικῆς, ἥτις ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἡμῶν τὸ 1821 ὑπέσκαψε καὶ ὑποσκάπτει τὸν θωμὸν τῆς Ἑλλάδος. Ταῦτα πάντα ἐβλεπον οἱ Ἕλληνας μετὰ ὑπομονὴν καὶ βλοσυρὸν ὄμμα, περιμένοντες μήπως μεταβληθῇ ὁ Βασιλεὺς οὗτος καὶ ἔλθῃ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον τῆς δικαιοσύνης κατὰ τὰς εὐχὰς τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ὁ παράνομος καὶ ἐπίορκος Βασιλεὺς οὗτος οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι.

Ἰδοὺ Κύριοι, εἰς τὴν περίστασιν ταύτην κατὰ πόσον διέλαμψε ἡ ἀρετὴ τῶν Ἑλλήνων, τριῶνδεκα ἔτη ὑπέφερον τὴν τυραννικὴν δυναστείαν τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου μετὰ ὑπομονὴν καὶ ἐν σιωπῇ. Ὁ οἶκος οὗτος δὲν ἠρκέσθη ὅτι ἀπερρόφησε τὴν ἰκμάδα τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ πρόεβη νὰ καταβάλῃ καὶ ταπεινώσῃ τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων, νὰ κατακαλύψῃ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, νὰ προσκόψῃ καὶ διακόψῃ τὴν πρόοδον καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὅποια ὀπισθοδρόμησαν ἀπὸ τὴν Βαυαροκρατείαν ὑπὲρ τοὺς δέκα αἰῶνας, καὶ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος ἠβουλήθη νὰ δώσῃ βαρύτητα εἰς τὴν Αὐστριακὴν πολι-

τικὴν, τῆς ὁποίας τὸ πνεῦμα εἶναι νὰ στέκηται ἡ Ἑλλάς δεσμευμένη χερσὶ τε καὶ ποσὶ καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ τοὺς πλοκάμους τῆς περαιτέρω. Τοιαύτη ἦτον ἡ κυβερνητικὴ πορεία τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, ἀλλὰ, «ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει.»

Ὁ Τύραννος Φαραὼ ἐν Αἰγύπτῳ ἐπτά πληγὰς ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεόπτου Μωϋσέως, διὰ νὰ ἐννοήσῃ ἐκεῖνα, ὅτι εἶναι ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ νὰ ἀπολύσῃ ἀπὸ τὴν δουλείαν τὸν λαὸν Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ ἐνοήσῃ, καὶ ἔπειτα μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεών του ἐβουθίσθη εἰς τὴν Ἐρυθρὰν. Ὁ Βασιλεὺς Ὁθων ὅχι ἐπτά, ἀλλὰ μυριάκις ἐπτά πληγὰς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν τύπων καὶ μίαν μεγάλην μεγάλην πληγὴν ἔλαβε διὰ τοῦ κανονίου τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου ὥστε ἐξηυτελίσθη καὶ αὕτη ἡ βασιλικὴ του ἀξιοπρέπεια.

Βλέπων ὅθεν τὸ ἔθνος ἡμῶν τὸν διῆσχυρισμὸν τῆς ἰδιοτροπίας καὶ τὸ ἀμετάβλητον τοῦ Βασιλέως τούτου, εἶπεν Αἱ! Ἔως ἐδῶ καὶ μὴ περαιτέρω. Τότε δὴ τότε ἡγέρθησαν σύμπαντες οἱ στρατοὶ καὶ οἱ λαοὶ ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον τοῦ κράτους ἔως τὸ ἄλλο ἐν συμποσίᾳ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ ὁμόσαντες ἐπρότεινον λόγχην κατὰ τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος τοῦ Α'. καὶ τοῦ τελευταίου ἐκ τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου. Οὗτος δὲ βλέπων ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τὸ τέλος τῆς Βασιλείας, παρέλειψε τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος μετὰ κλαυθοῦ καὶ ἀγωνίας καὶ ἐπιβὰς ἐπὶ πλοίου «Σκύλλα» ἀπέπλευσε καὶ ἀπῆλθε πρὸς τὸν πατέρα του, ὅστις εἶναι ὁ αἴτιος ὅλων τῶν δυστυχημάτων αὐτοῦ. Καὶ τοιουτοτρόπως ἠλευθερώθη ἡ Ἑλλὰς ἀπαξ διὰ παντὸς ἀπὸ τὴν τυραννικὴν δυναστείαν τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου, καὶ ἐκ τῶν ἀσεβῶν περιπλοκῶν, περὶ τοῦ ζητήματος τῆς διαδοχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου.

Μέρος τρίτον.

Δύο εἶναι αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ἐσκήρτισεν ἡ 'Ελλάς, ἐμπνεομένη ἀπὸ δύο διακεκριμένου μεγάλου νοῦς ἀνδρας. Ἡ πρώτη περίστασις εἶναι τὸ 1828, 1829 καὶ 1830, προωρίσθη συνήγορος τῆς 'Ελλάδος ὁ Κόμης Ἰωάννης Καποδίστριας, ὅστις ὡς Κυβερνήτης αὐτῆς ἔπραξε. Αὐτὸν. Ἐπειδὴ πρὸ ἐνὸς ἔτους εἶχε κατακυριευθῇ ἅπασα ἡ Στερεὰ 'Ελλάς ὑπὸ τῶν Τούρκων, πάλιν ὁ Κυβερνήτης ἀπελευθέρωσεν αὐτὴν διὰ τῶν 'Ελληνικῶν ὅπλων· ἀφῆρσε δὲ ἐνταύτῳ ἐκ τῶν Τούρκων καὶ τρία φρούρια, τῆς Ναυπάκτου, Μεσολογγίου καὶ τῆς Βονίτσης, καὶ οὕτω ἐκυμάτισε πάλιν 'Ελληνικὴ σημαία καθ' ἅπασαν τὴν Στερεάν 'Ελλάδα. Βον. Ὁ Κυβερνήτης ἀπέπεμψε τοὺς Τούρκους τῆς Αἰγύπτου ἐκ τῆς Πελοποννήσου διὰ τῆς Γαλλικῆς λόγχης. Γον. Ὁ Κυβερνήτης ὑπεχρέωσε τὸν Σουλτάνον διὰ τῆς 'Ρωσικῆς λόγχης ἐν 'Ανδριανουπόλει νὰ ἀναγνώρισῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς 'Ελλάδος καὶ νὰ παύσῃ ὁ ὀκταετής αἱματηρὸς πόλεμος καὶ ἡ φθορά τῶν Ἑλλήνων. Δον. Ὁ Κυβερνήτης κατεπολέμησε τὴν Εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν καὶ ἐξομαλύνας πᾶσαν δυσχέρειαν ἀπεκατέστη ἡ 'Ελλάς ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Βασίλειον. Καὶ ταῦτα πάντα ἔπραξεν ὁ Κυβερνήτης, χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸ 'Ελληνικὸν ἡμῶν ἔθνος μὲ ξενικὸν δάνειον οὔτε μὲ δέκα δραχμάς.

Ἡ δὲ δευτέρα περίστασις εἶναι ἡ ἡδὴ, τὸ 1862 καὶ 1863 ἔτος, καθὰ ἐμελλε τὸ 'Ελληνικὸν ἡμῶν ἔθνος νὰ λάβῃ ἄλλην μὀρφωσιν προωρίσθη συνήγορος τῆς 'Ελλάδος ὁ μεγαλοπράγμων Πάλμερστον, ὅστις κατὰ πρῶτον εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς 'Ελλάδος μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν καὶ ἐξομαλύνας πᾶσαν δυσχέρειαν ἀπεκατέστη ὁ νέος Βασιλεὺς ἡμῶν. Ὁ Παλμερστὼν κατέπεισε τὴν εὐεργέτιδα ἡμῶν Ἀγγλίαν καὶ ἀπέλυσε ἀπὸ τὴν προ-

στασίαν της τὰς Ἴονικας νήσους καὶ ἠνώθησαν μετὰ τὴν μητέρα αὐτῶν Ἑλλάδα ὑπὲρ τῆς ὁποίας ὑπερμάχῃσαν πολυειδῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος.

Ἰδοὺ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ καὶ μεγαλυθῇ ἡ Ἑλλὰς, ἥτις ὑπερπηδήσασα ἀκαταμαχῆτους κινδύνους καὶ ὑποβολιμαίους ἐνέδρας κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἀναγεννήσεώς της, ἔφθασε τέλος πάντων εἰς τὸ τέλος τοῦ προορισμοῦ της. Διὸ καὶ σύμπαν τὸ ἔθνος ἡμῶν διὰ συνεργείας καὶ τῶν τριῶν εὐεργετῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἐξελέξατο ἄριστον Βασιλέα τὸν Πρίγγιπα τῆς Δανίας Γεώργιον, ἄνδρα συνετὸν καὶ εὐφυῆ, ἀντάξιον τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑλλάδος. Ἰδοὺ ἐβδόμη ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς κηδεταὶ τῆς Ἑλλάδος.

Θαῤῥεῖτε, ὦ Ἕλληνας, θαῤῥεῖτε, μὴ πτοεῖσθε μεθ' ἡμῶν ἐστὶν ὁ Θεός, Ἰδοὺ διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς νενικήκαμεν λέοντα καταπολεμοῦντα τὴν Ἑλλάδα δύο στοιχεῖα τὴν σκευωρίαν καὶ τυραννίαν, μετὰ ὅποια ὁ φθονερός δαίμων καὶ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων, ἀπεπειράθη πάλιν νὰ ἐκρήξῃ τὸν βωμὸν τῆς Ἑλλάδος, ἢ νὰ στιγματίσῃ τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα. Ἀλλ' ὁ κηδόμενος τῆς Ἑλλάδος ἐματαίωσε καὶ πάλιν τοὺς δολίους σκοποὺς αὐτοῦ, καὶ οὕτω, ὁ μὲν δαίμων οὗτος ἀποτυχὼν καὶ τὴν φορὰν ταύτην εἰς τὰ καταχθόνια ἔργα του, ἐξερράγη, ἔσκασε, κατέπεσε καὶ ἐκρημνίσθη εἰς τὸ χάος τῆς ἀβύσσου. Ἡ δὲ Ἑλλὰς προβαίνει ἤδη εἰς τὰ ὕψη τοῦ μεγαλείου της καὶ εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ζήτω ἡ Ἑλλὰς. Ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν Γεώργιος ζήτω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000050752

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ